

**Główny
Urząd Statystyczny**

**Urząd Statystyczny
w Białymstoku**

**Informacja na temat spotkania
Prezesów Głównych Urzędów Statystycznych
Polski i Litwy**

w Białymstoku

w dniach 9 i 10 listopada 2010 r.

W dniach 9-10 listopada 2010 r. odbyło się w Białymstoku spotkanie Prezesów Głównych Urzędów Statystycznych Polski i Litwy. W spotkaniu uczestniczyli: prof. Józef Oleński – Prezes Głównego Urzędu Statystycznego, Jonas Markelevicius – Wiceprezes Urzędu Statystycznego Litwy, Raimonda Simiene – Główny Specjalista w Departamencie ds. Współpracy z Zagranicą Urzędu Statystycznego Litwy, Ewa Kamińska-Gawryluk – dyrektor Urzędu Statystycznego w Białymstoku, Marek Morze – dyrektor Urzędu Statystycznego w Olsztynie, Marek Cierpień-Wolan – dyrektor Urzędu Statystycznego w Rzeszowie, Dominika Rogalińska – dyrektor Departamentu Badań Regionalnych i Środowiska GUS, Marek Mroczkowski – Dyrektor Departamentu Europejskiego Systemu Statystycznego Współpracy Międzynarodowej GUS oraz pracownicy Urzędu Statystycznego w Białymstoku.

Celem spotkania było omówienie możliwości i kierunków współpracy między urzędami statystycznymi Polski i Litwy. Współpraca ta byłaby kontynuacją realizacji Umowy z 1991 roku zawartej między Głównym Urzędem Statystycznym oraz Departamentem Statystyki w Rządzie Republiki Litewskiej.

Podczas spotkania poruszone zostały cztery obszary tematyczne: kierunki rozwoju systemów statystycznych Polski i Litwy w zakresie funkcjonowania oraz sposobu organizacji badań statystycznych, obszary przygraniczne jako przedmiot badań statystycznych, wybrane obszary potencjalnej współpracy dwustronnej oraz możliwość stworzenia wspólnej infrastruktury informacyjnej na obszarach przygranicznych wraz z przedstawieniem możliwych źródeł jej finansowania ze środków Unii Europejskiej.

W pierwszej części spotkania Prezes GUS prof. Józef Oleński poruszył temat statystyki obszarów transgranicznych oraz podstaw współpracy polskiej i litewskiej statystyki na poziomie regionalnym. Analizując możliwości współpracy i rozwoju w regionie wskazał na silne strony w komplementarności regionu tranzgranicznego, różnicy potencjałów oraz strukturach instytucjonalnych. Jako słabą stronę wymienił lukę informacyjną w tworzeniu gospodarczych strategii rozwoju. Szansą jest stały rozwój i współpraca, co może doprowadzić do efektu skali w rozwijaniu wspólnej infrastruktury. Podsumowując Pan Prezes zaakcentował konieczność współpracy między regionalnymi urzędami statystycznymi, reagowania na potrzeby użytkowników danych oraz udostępnianie informacji samorządom, organizacjom pozarządowym oraz przedsiębiorcom. Wskazał, jak ważne jest dysponowanie informacjami o sąsiednim państwie, i tym uzasadnił potrzebę utworzenia wspólnych regionalnych baz danych.

Następnie Dyrektor Departamentu Badań Regionalnych i Środowiska – Dominika Rogalińska – zaprezentowała zagadnienia z zakresu banków danych regionalnych jako pełnego źródła wiedzy o regionach. Omówiła historię powstania banku, jego organizację i zawartość tematyczną. Zaprezentowała również prototyp Banku Danych Lokalnych i przekazała informację o dostępności systemu upowszechniania danych zarówno w trybie on-line, jak i off-line. Poinformowała, iż Bank Danych Lokalnych zacznie funkcjonować od grudnia 2010 r.

W dalszej kolejności Wiceprezes Urzędu Statystycznego Litwy – Jonas Markelevicius – omówił zagadnienia z zakresu systemu statystyki publicznej na Litwie. W swojej prezentacji poruszył kwestię reorganizacji w statystyce litewskiej (zmniejszenie liczby regionalnych urzędów statystycznych z 10 do 5) wynikającej z faktu, iż dane dla użytkowników pochodzą w większości z administracyjnych baz danych. Ponadto wspomniął o ewidencji czasu pracy, systemie zarządzania elektronicznym obiegiem dokumentów „SODAS”, skracaniu czasu publikowania informacji po okresie sprawozdawczym oraz zmniejszeniu obciążenia respondentów. Podkreślił, iż tylko statystyka może dostarczać możliwie najpełniejszych informacji ze względu na fakt, iż łączy i posiada dane z różnych dziedzin. Z tego właśnie powodu powstał na Litwie portal służący udostępnianiu danych, również z pozastatystycznych źródeł danych.

Następnie Wiceprezes Urzędu Statystycznego Litwy Jonas Markelevicius zaprezentował bazy danych zawierające wskaźniki ekonomiczne. Omówił funkcjonującą na Litwie Bazę Danych Regionalnych, jej cel, organizację i funkcjonalność.

Następnym tematem podjętym na spotkaniu były obszary przygraniczne jako przedmiot badań statystycznych. Dyrektor Urzędu Statystycznego w Rzeszowie – Marek Cierpień-Wolan – przedstawił obecnie prowadzone badania obszarów transgranicznych oraz perspektywy ich

rozwoju. Stwierdził, iż pomimo rozwoju statystyki regionalnej istnieją problemy w realizacji badań związane z brakiem dostępności danych na najniższych poziomach agregacji. Mimo tych problemów ważne jest stworzenie systemu informacji oraz przeprowadzanie analiz procesów zachodzących na obszarach transgranicznych. Uwzględniając zapotrzebowanie na dane charakteryzujące obszary położone przy granicy, podjęto w Polsce badania na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej. Pan Dyrektor przedstawił cechy charakterystyczne terenów przygranicznych, wśród których można wymienić większą aktywność i dynamikę nowopowstających podmiotów, wyższą dynamikę dochodów ze sprzedaży, przeciętnego zatrudnienia i wynagrodzeń oraz wzrost liczby pozwoleń na pracę dla obcokrajowców. Przedmiotem prezentacji było także przedstawienie znaczenia tych badań, stosowanych metod oraz zakresu analizy.

Nawiązując do prezentacji Pana Marka Cierpiał-Wolana, Dyrektor Urzędu Statystycznego w Białymstoku – Ewa Kamińska-Gawryluk – przybliżyła zagadnienia z zakresu monitorowania i analizy zjawisk na pograniczu polsko-białoruskim. Zaprezentowała informacje na temat realizacji badań ankietowych prowadzonych w województwie podlaskim na granicy polsko-białoruskiej. Zaznaczyła, iż Urząd Statystyczny w Białymstoku uczestniczy w badaniu obrotu towarów i usług na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej oraz w pilotażowym badaniu ruchu granicznego na jej wewnętrznej granicy. Jednocześnie dodała, iż od czerwca 2009 r. prowadzona jest współpraca z Głównym Urzędem Statystycznym Obwodu Grodzieńskiego, której wymiernym efektem jest publikacja „Obwód Grodzieński i Województwo Podlaskie w 2008 r.”. Dyrektor Urzędu Statystycznego w Olsztynie – Marek Morze – dodał, iż od 1993 roku prowadzona jest współpraca ze służbami statystyki Obwodu Kaliningradzkiego, co zaowocowało wydaniem wspólnej publikacji „Obwód kaliningradzki i województwo warmińsko-mazurskie w liczbach 2010”. Poza tym US Olsztyn realizuje badania transgraniczne koordynowane przez US w Rzeszowie na granicy z Rosją.

Następnym omówionym na spotkaniu obszarem tematycznym były zagadnienia mogące w przyszłości stać się przedmiotem współpracy dwustronnej. Pracownicy Urzędu Statystycznego w Białymstoku, Pani Edyta Kalwajtys oraz Pan Grzegorz Błachowski, kolejno omówili zagadnienia powszechnego spisu rolnego oraz leśnictwa, ochrony środowiska i ochrony przyrody. W prezentacji spisu rolnego podkreślono zwłaszcza sposób jego organizacji, pełną elektroniczną zbierania i przetwarzania danych. Następnie Dyrektor Urzędu Statystycznego w Białymstoku Ewa Kamińska-Gawryluk omówiła publikacje przygotowywane na poziomie regionalnym. W podsumowaniu zasugerowano, że należałoby wskazać, które dane dotyczące obszarów przygranicznych warto włączyć do publikacji regionalnych. Dyrektor Urzędu Statystycznego w Olsztynie – Marek Morze – zaproponował jako obszary potencjalnej współpracy: badania rolnicze, rejestry oraz spisy. W trakcie przeprowadzonej dyskusji Wiceprezes Urzędu Statystycznego Litwy – Jonas Markelevicius – wykazał szczególne zainteresowanie podjęciem współpracy w zakresie szeroko rozumianego leśnictwa, ochrony środowiska i ochrony przyrody.

Ostatnim z prezentowanych bloków tematycznych była możliwość stworzenia wspólnej infrastruktury informacyjnej i możliwości jej finansowania. Na wstępie Dyrektor Urzędu Statystycznego w Rzeszowie Marek Cierpiał-Wolan podkreślił, iż procesy integracji i dezintegracji stwarzają konieczność pozyskiwania coraz szerszego wachlarza informacji. Zasygnalizował problem porównywalności danych, wskazał kierunki współpracy w obszarach transgranicznych, a mianowicie prowadzenie stałego monitoringu zjawisk społeczno-ekonomicznych, sporządzanie raportów metodologicznych, stworzenie syntetycznego wskaźnika obrazującego poziom rozwoju obszarów transgranicznych (opartego na metodach taksonomicznych), prowadzenie wspólnych badań oraz przygotowanie banku danych tematycznych.

Na zakończenie Pani Ewa Kępa zaprezentowała możliwości pozyskania środków z Unii Europejskiej na finansowanie wspólnych projektów badawczych na pograniczu polsko-litewskim. Omówiono dwa dostępne programy, a mianowicie Program Współpracy Transgranicznej Polska-Litwa oraz Program Współpracy Transgranicznej Litwa-Polska-Rosja jako jeden z Europejskich Instrumentów Sąsiedztwa i Partnerstwa.

W trakcie spotkania prezesi Urzędów Statystycznych Polski i Litwy wymieniali poglądy na tematy będące przedmiotem prezentacji. Podsumowując, prof. Józef Oleński wskazał możliwe kierunki współpracy między Urzędami Statystycznymi Polski i Litwy. Zasugerował, iż należy w pierwszej kolejności podejmować działania niewymagające większych nakładów, jak choćby bezpośrednie kontakty między regionalnymi urzędami statystycznymi. Stwierdził, że korzystnym kierunkiem współpracy byłoby wdrożenie przez statystykę litewską badania obrotu towarów i usług w ruchu granicznym na innych zewnętrznych granicach Litwy (granicy z Rosją i Białorusią). Zaproponował także możliwość opracowania syntetycznego wskaźnika rozwoju. Wspomniał, iż użyteczna, choć kosztowna, byłaby baza danych transgranicznych, zasugerował pozyskanie środków z Unii Europejskiej na jej stworzenie. Rozszerzenie regionalnego banku danych jest kolejnym potencjalnym kierunkiem współpracy. Kolejnym elementem współpracy powinny być publikacje, nie stanowiąc jednocześnie jedyne i najważniejszego celu. Nadmieniono również, że właściwa będzie wymiana doświadczeń i opinii w zakresie metodologii, na przykład w trakcie organizowanych seminariów metodologicznych. Prezes Józef Oleński podkreślił znaczenie literatury statystycznej dotyczącej metodologii. Zasugerował stosowanie tzw. szybkich szacunków PKB (flash estimates of GDP).

Na zakończenie strony podziękowały sobie za spotkanie podkreślając jego znaczenie. Prezesi Urzędów Statystycznych Polski i Litwy wyrazili chęć intensyfikacji współpracy w omawianych zakresach.